

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΓΓΕΝΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ : Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ UNESCO

Οι νέες τεχνολογίες και οι δυνατότητες που προσφέρουν το τελευταίο διάστημα στα Μαζικά Μέσα Επικοινωνίας και Πληροφόρησης άλλαξαν τις διαστάσεις θεώρησης των θεμάτων της Οικονομίας του Πολιτισμού.

Η ψηφιοποίηση των μέσων άλλαξε γενικά τους κανόνες της οικονομίας, του εμπορίου και των συναλλαγών της αγοράς. Οι τηλεπικοινωνίες και το διαδίκτυο μείωσαν κατά πολύ τα κόστη των εμπορικών υπηρεσιών και δημιούργησαν νέες προκλήσεις και προοπτικές στην προβολή της δημιουργικότητας και την προώθηση της δημιουργίας, της παραγωγής, της διάδοσης και της διανομής των πολιτιστικών και καλλιτεχνικών αγαθών και υπηρεσιών του Σύγχρονου Πολιτισμού.

Ο πολιτισμός και ιδιαίτερα η σύγχρονη δημιουργία συνδέθηκε άρρηκτα με την οικονομία δημιουργώντας ένα δίπολο που αποκτά στρατηγική διάσταση εξαιτίας του γεγονότος ότι δημιουργεί προϊόντα και υπηρεσίες που έχουν διπλή φύση: εμπορική και πολιτιστική. Φέρουν και μεταβιβάζουν την ταυτότητα των δημιουργών τους και γιαυτό αποτελούν και πνευματική τους ιδιοκτησία.

Ο σύγχρονος πολιτισμός και όλες οι εκφράσεις του είναι στενά συνυφασμένος με την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας και των συγγενικών δικαιωμάτων της. Η πνευματική ιδιοκτησία λειτουργεί ως εφελτήριο και κίνητρο δημιουργίας. Εξασφαλίζει την επιβίωση πολλών επαγγελμάτων που συνδέονται με τον πολιτισμό και την πολιτιστική δημιουργία.

Δε συνιστά μια σχέση καθαρά οικονομική ή σχέση επιβίωσης. Ενσωματώνει ηθικές αξίες, προστατεύει την ιδιαίτερη σχέση του δημιουργού με το έργο του, του εκτελεστή καλλιτέχνη με το αποτέλεσμα της πνευματικής και καλλιτεχνικής εργασίας του. Του εξασφαλίζει ανεξαρτησία, ενώ προστατεύει το κοινό μέσω του ελέγχου των έργων των δημιουργών και εκτελεστών καλλιτεχνών από κίβδηλες και παραποιημένες εκδοχές που ενδεχομένως να διαστρεβλώνουν απόψεις ή και το καλλιτεχνικό αποτέλεσμα.

Τη σημασία αυτή των πνευματικών δικαιωμάτων, τα οποία πλέον αναγνωρίζονται σε όλες σχεδόν τις χώρες του κόσμου αναγνωρίζει μεταξύ άλλων και ο κορυφαίος παγκόσμιος φορέας για τον πολιτισμό: η UNESCO .

Σε μια πρόσφατη Σύστασή της (Σύσταση της 17^{ης} Γενικής Διάσκεψης – 10 Νοεμβρίου 2011), την οποία εισηγήθηκε η Ελλάδα και εγκρίθηκε από τις χώρες-μέλη, στο πλαίσιο υλοποίησης της Σύμβασης «για την προστασία και προώθηση της πολυμορφίας των πολιτιστικών εκφράσεων», η UNESCO (με τη Σύσταση αυτή) αναγνώρισε ότι η πειρατεία στο διαδίκτυο θίγει τις περισσότερες χώρες του κόσμου και αποτελεί σοβαρή απειλή για την πολιτιστική δημιουργία και δημιουργικότητα, την πολιτιστική πολυμορφία και την ελεύθερη κυκλοφορία ιδεών δια της ηλεκτρονικής οδού.

Αναγνώρισε, επίσης, ότι οι κάτοχοι δικαιωμάτων και οι πάροχοι υπηρεσιών στο διαδίκτυο έχουν να διαδραματίσουν ένα αποφασιστικό ρόλο στον αγώνα κατά της πειρατείας στο διαδίκτυο καθώς, επίσης, ότι σεβαστός αριθμός χωρών, σε επίπεδο Εθνικής Πολιτικής, σε συνεργασία με τα δύο μέρη (παρόχους και κατόχους) έχει ήδη ξεκινήσει να συζητάει το θέμα της πειρατείας στο διαδίκτυο και έχει να επιδείξει τα πρώτα αποτελέσματα.

Από την Unesco, δε, θεωρήθηκε αξιοσημείωτο το ενδιαφέρον της Ελλάδας και των άλλων χωρών να μελετήσουν το θέμα της άρσης της πειρατείας στο πλαίσιο των Εθνικών Πολιτικών, προκειμένου αφενός να σχεδιάσουν μια στρατηγική αγώνα εναντίον της πειρατείας στο διαδίκτυο αφετέρου να σχεδιάσουν την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας σε συνδυασμό με την προώθηση και προστασία της Πολυμορφίας των Πολιτιστικών Εκφράσεων.

Έτσι το 2011 σύστησε στα Κράτη-μέλη να λάβουν υπόψη τους τα αποτελέσματα της Διάσκεψης που πρότεινε να διοργανώσει η Ελλάδα, το 2012 στην Αθήνα στο πλαίσιο της Σύστασης που πρότεινε (και εγκρίθηκε) αλλά και να συνεργασθούν με τον Διεθνή Οργανισμό Πνευματικής Ιδιοκτησίας (WIPO). Σ' αυτή τη Διάσκεψη μετέχουμε σήμερα εδώ όλοι.

Στην Σύμβαση της UNESCO «για την προστασία και προώθηση της πολυμορφίας των πολιτιστικών εκφράσεων» που έχει κυρώσει η Ελλάδα με το Ν. 3520/2006 έχει αναγνωρισθεί αφενός η ανάγκη να ληφθούν μέτρα για την προστασία της πολυμορφίας των πολιτιστικών εκφράσεων συμπεριλαμβανομένων και των περιεχομένων τους και αφετέρου έχει αναγνωρισθεί η σημασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας για την υποστήριξη των προσώπων που συμμετέχουν στην πολιτιστική δημιουργία. Το φαινόμενο της διαδικτυακής πειρατείας έχει λάβει μεγάλες διαστάσεις τόσο σε εθνικό και ευρωπαϊκό όσο και διεθνές επίπεδο, απειλώντας σε ένα μεγάλο βαθμό την πολιτιστική δημιουργία και την πολυμορφία των πολιτιστικών εκφράσεων των δημιουργών. Η διαδικτυακή πειρατεία στο τομέα της μουσικής, του κινηματογράφου, του βιβλίου του λογισμικού και των άλλων τομέων απειλούν τη βιωσιμότητα τους.

Στο πλαίσιο των πολιτιστικών πολιτικών και μέτρων, η συνεργασία μεταξύ των δικαιούχων και των παρόχων υπηρεσιών διαδικτύου μπορεί να είναι καθοριστική για τη δημιουργία, τη διάδοση και τη διανομή πολιτιστικών δραστηριοτήτων, αγαθών υπηρεσιών καθώς και της πρόσβασης σε αυτά.

Εάν καταστεί δυνατή η πάταξη ή έστω ο περιορισμός του φαινομένου της πειρατείας, μπορεί να ενισχυθεί η δημιουργικότητα, να προωθηθούν οι πολιτιστικές καινοτομίες και καλλιτεχνικές ιδέες και εκφράσεις σε όλους τους τομείς του σύγχρονου πολιτισμού που σχετίζονται με το ηλεκτρονικό εμπόριο στο διαδίκτυο. Διότι οι δυνατότητες που δίνει το διαδίκτυο προωθούν σε πρωτοφανή βαθμό την εξάπλωση των ιδεών, των απόψεων και της γνώσης.

Ο θεσμός της πνευματικής ιδιοκτησίας έχει δοκιμαστεί σθεναρά απέναντι στις εξελίξεις των νέων τεχνολογιών. Ωστόσο η ανάπτυξη των τεχνολογιών που

έχει αλλάξει τη ζωή μας σε μεγάλο βαθμό βασίζεται επίσης στην προστασία των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας. Επιπλέον, βέβαια, δεν μπορούμε να έχουμε απαίτηση να έχουμε νέους μουσουργούς, συγγραφείς, καλλιτέχνες, επιστήμονες αλλά να παράγουν και να δημιουργούν σε ένα περιβάλλον άμοιρο προστασίας.

Τα νέα εργαλεία της τεχνολογίας και ιδίως το διαδίκτυο θα πρέπει να χρησιμοποιούνται προς όφελος της διάδοσης της γνώσης και της δημιουργίας και με απόλυτο σεβασμό των δικαιωμάτων και της προστασίας όλων.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο θα πρέπει να εξασφαλιστούν και τα δικαιώματα των δημιουργών και άλλων δικαιούχων τα οποία τα τελευταία χρόνια έχουν σχεδόν αφηθεί, λόγω της πρακτικής αδυναμίας τους να ελέγξουν τη τύχη των έργων τους και να αμειφθούν από τη χρήση των έργων αυτών.

Η Ελλάδα όπως και όλες οι χώρες έχουν ανάγκη περισσότερο από ποτέ να προστατεύσουν και να αξιοποιήσουν τη σύγχρονη δημιουργία μέσω του ηλεκτρονικού εμπορίου στο διαδίκτυο αλλά και να προωθήσουν καινοτόμες ιδέες όλων των τομέων του πολιτισμού, δίνοντας κίνητρα ιδιαίτερα στους νέους δημιουργούς.

Οι σύγχρονες πολιτικές πρέπει να διασφαλίζουν την προστασία των δημιουργών, καλλιτεχνών, παραγωγών **και** από την ηλεκτρονική πειρατεία. Οι κάτοχοι των πνευματικών δικαιωμάτων πρέπει και αυτοί να είναι σε θέση να χρησιμοποιούν τις νέες τεχνολογίες του διαδικτύου για να ελέγχουν τη χρήση του έργου τους, εκτός και αν αποφασίσουν να δηλώσουν και αυτοί αυτό που δήλωσε ο Π. Κοέλιο στην ιστοσελίδα τουυπέρ της πειρατείας στο διαδίκτυο, λέγοντας: «Πειρατές όλου του κόσμου ενωθείτε και κατεβάστε όλα μου τα βιβλία δωρεάν».

Νομίζω, ότι και αυτή η άποψη, πρέπει να αποτελέσει ένα θέμα προς συζήτηση, διότι αρκετοί νέοι δημιουργοί βλέπουν διαφορετικά το θέμα της πειρατείας στο διαδίκτυο σε σχέση με την γρήγορη προβολή και το ντεμπούτο τους στα ηλεκτρονικά μέσα και ιδιαίτερα στο διαδίκτυο αλλά και αναγνωρισμένοι δημιουργοί όπως ο ΚΟΕΛΙΟ.